

SAVUNMACI REALİZM PERSPEKTİFİNDEN SOĞUK SAVAŞ DÖNEMİ ALMANYA-İSRAİL İLİŞKİLERİ VE İSTİHBARAT SERVİSLERİNİN İŞBİRLİĞİ*

FROM THE PERSPECTIVE OF DEFENSE REALISM, COLD WAR GERMAN-ISRAEL RELATIONS AND COOPERATION OF THE INTELLIGENCE SERVICES

Ebrar ŞEBİN**

Özet

Araştırma Makalesi

Geliş Tarihi

17.03.2022

Kabul Tarihi

22.05.2022

Soğuk Savaş döneminde Amerika ve Sovyetler Birliği arasında yaşanan rekabet, istihbarat savaşlarını da etkilemiştir. Bu kapsamda Almanya, iki ülkenin istihbarat faaliyetlerinin en sık cereyan ettiği coğrafya olmuştur. Özellikle Almanya'nın doğu bölgesinde yükselen Sovyet tehdidi, Batı Almanya istihbaratını daha fazla önemli kılmıştır. Batı Almanya'nın istihbarat teşkilatı olan Federal Haber Alma Servisi, bu dönemde yükselen Sovyet tehdidine karşı diğer ülkelerin istihbarat teşkilatları ile işbirliği yapma yoluna gitmiştir. Bu doğrultuda Federal Haber Alma teşkilatı yönünü İsrail istihbarat servisine çevirmiştir. Dolayısıyla bu çalışmada, Alman istihbarat servisi ile İsrail istihbarat servisi arasındaki işbirliği Savunmacı Realizm perspektifinden incelenmiştir. Çalışmanın temel varsayımı ise, Savunmacı Realist teorinin de ön gördüğü şekilde uluslararası sistem anarşik olsa da devletler bazen işbirliği yaparak kendini daha fazla güvende hissetmektedir. Dolayısıyla İsrail ve Federal Almanya Cumhuriyeti de Soğuk Savaş dönemi boyunca Sovyet tehlikesi, Arap-İsrail savaşları, terörizmle mücadele bağlamında istihbarat servisleri arasında işbirliği yoluna gitmiş ve iki devlet de uluslararası sistemde kendisini daha fazla güvende hissetmiştir. Literatürde bu konuyla ilgili yeterince kaynak bulunmamaktadır. Bu çalışma, BND ve MOSSAD istihbarat teşkilatlarının Soğuk Savaş dönemindeki işbirliği faaliyetlerine ışık tutmaktadır

Anahtar Kelimeler: Almanya, İsrail, İstihbarat, Savunmacı Realizm, İşbirliği

* Bu makale 24-27 Aralık 2021 tarihinde Hitit Üniversitesinde düzenlenen I. Uluslararası Hitit Güvenlik Çalışmaları Kongresinde sunulan ve özet metni yayımlanan "BND ve MOSSAD İşbirliği: Soğuk Savaş Dönemi" başlıklı bildirden türetilmiştir.

** 100/2000 Doktora Bursiyeri, Düzce Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Uluslararası Güvenlik ve Terör Programı, ebrar.sebin@hotmail.com, ORCID: 0000-0001-6105-7236.

Abstract**Research Article****Received**

17.03.2022

Accepted

22.05.2022

The rivalry between USA and the Soviet Union during the Cold War also affected the intelligence wars. In this context, Germany has been the geography where the intelligence activities of the two countries took place most frequently. The rising Soviet threat, especially in the eastern region of Germany, made West German intelligence more important. The Federal Intelligence Service, the intelligence agency of West Germany, sought to cooperate with the intelligence agencies of other countries against the rising Soviet threat in this period. For this reason, the Federal Intelligence Agency turned its direction to the Israeli intelligence service. Therefore, in this study, the cooperation between the German intelligence service and the Israeli intelligence service is examined from the perspective of Defensive Realism. The basic assumption of the study is that although the international system is anarchic, as predicted by the Defensive Realist theory, states sometimes feel more secure by collaborating. Therefore, Israel and the Federal Republic of Germany also cooperated between the intelligence services in the context of the Soviet danger, Arab-Israeli wars, and the fight against terrorism during the Cold War period, and both states felt more secure in the international system. There are not enough resources on this subject in the literature. This study sheds light on the cooperation activities of BND and MOSSAD intelligence agencies during the Cold War period.

Keywords: Germany, Intelligence, Israel, Defensive Realism, Cooperation

Giriş

Soğuk Savaş dönemi boyunca devletler önemli istihbarat kaynaklarını karşı tarafın askeri kapasitesi hakkında bilgi toplamaya ayırmıştır. Bu dönemde hem Federal Almanya Cumhuriyeti (FAC) hem de İsrail Devleti, sınırlarının ötesinde Sovyet tehlikesi ile karşı karşıya kalmıştır.

Soğuk Savaş döneminde SSCB hem Varşova Paktı'na üye birçok devleti hem de çoğu Arap ülkelerini silahlandırmıştır. Dolayısıyla FAC ve İsrail için SSCB silahları hakkında bilgi edinmek öncelik haline gelmiştir. Bu kapsamda Batı devletlerinin istihbarat servisleri için füze, uçak, zırh gibi Sovyet silah sistemleri hakkındaki teknik bilgiler, SSCB askeri yeteneklerini ve planlamalarını değerlendirmek için çok önem teşkil etmiştir. SSCB hakkında bilgi toplama çabası iki devletin istihbarat biriminin işbirliği yapmasına neden olmuştur. Daha sonraki yıllarda bu işbirliği sadece SSCB silahları ile sınırlı kalmayıp, terörizmi, Arap-İsrail çatışmalarını, 1982 Lübnan Savaşını, eski Nazi savaş suçlularının yakalanmasını, Almanya'nın birleşmesini ve Hamburg krizini de kapsamıştır. Alman Dış İstihbaratı ve İsrail ulusal istihbaratı arasındaki bu işbirliğinden taraflar çıkarları doğrultusunda çeşitli menfaatler elde etmişlerdir.

Savunmacı realizminde öngördüğü gibi, uluslararası sistem anarşik olsa da devletler bazen gücünü sınırlandırarak ya da güvenlik arayıcı devletlerle işbirliği yoluna giderek kendini daha fazla güvende hissedebilir. Dolayısıyla İsrail ve FAC de Soğuk Savaş dönemi boyunca SSCB tehlikesi bağlamında istihbarat servisleri arasında işbirliği yoluna gitmiştir. Bu kapsamda her iki devlet de uluslararası sistemde kendisini daha fazla güvende hissetmiştir.

Alman Federal Haber Alma Servisi (BND) ve İsrail İstihbarat Servisi (MOSSAD) arasındaki bu işbirliği, olumsuz kamuoyu baskısından veya dış baskılardan dolayı ağır bir gizlilik perdesi altında gerçekleşmiştir. Dolayısıyla bu konuyla ilgili Türkçe literatürde çok fazla çalışma bulunmamaktadır. Bu bağlamda Türkçe literatürdeki eksikliğin giderilmesine katkı sağlamayı amaçlayan bu çalışma, BND ve MOSSAD istihbarat teşkilatlarının Soğuk Savaş dönemindeki işbirliği faaliyetlerine ışık tutmaktadır.

Çalışmanın bu teori üzerine inşa edilmesinin nedeni, devletlerin anarşik olan uluslararası sistemde nasıl işbirliğine yöneldiğinin değerlendirilmesinin yapılabilmesine olanak sunmasıdır. Çalışmada benimsenen teorik yaklaşım, İsrail ve FAC arasındaki ilişkilerin savunmacı realist perspektiften yorumlanmasına ve analiz edilmesine imkân vermektedir.

1. Kuramsal Çerçeve: Savunmacı Realizm

Yapısal realizmin en önemli temsilcilerinden biri olan Kenneth Waltz “Uluslararası Politika Teorisi” adlı kitabında, yapısal realizmin temellerini atmıştır. Bu kitapta Waltz, uluslararası sistemin yapısını anlamak için dikkatleri devletlerin kendilerinden uzaklaştırıp uluslararası sisteme yöneltmiştir. Waltz’a göre uluslararası sistem, yapıdan ve etkileşimli birimlerden oluşmaktadır. Uluslararası sistemin yapısı tanımlanırken, devletlerin davranışlarının ve etkileşimlerinin bir kenara bırakılması gerektiği belirtilmektedir (Waltz, 1979:79). Bu teoriyle birlikte, uluslararası sistemdeki tek aktörün devlet olmadığı diğer aktörlerin de uluslararası örgütler, çıkar grupları, bireyler vb. uluslararası politikada değerlendirmesi gerektiği ön plana çıkmaya başlamıştır. Ancak bununla birlikte, uluslararası sistemin hala temel aktörünün devletler olduğu ve devletlerin uluslararası sistemin yapısını belirleyecek temel birimler olduğu kabulü geçerliliğini korumaktadır.

Uluslararası sistemde devletleri koruyacak veya onların gücünü sınırlandıracak üst bir otorite yoktur. Bu sebeple uluslararası sistemde anarşi hâkimdir. Böylelikle, her devletin temel gayesi anarşik uluslararası sistemde kendi güvenliğini sağlamak ve hayatta kalmaktır. Bu doğrultuda yapısal realist ailenin içerisinde birbirleriyle rekabet halinde olan teoriler vardır. Bunlar, savunmacı ve saldırgan realist teorilerdir. Saldırgan realizm, uluslararası yapının devletler arasında genel bir rekabet eğilimini ortaya çıkardığını iddia etmektedir. Bu teoriye göre, devletler güvenliklerini sağlayabilmek için kendi güçlerini maksimum seviyeye çıkartmak zorundadır. Aynı zamanda saldırgan realizm, işbirliği durumunun devletler için sakıncalı olacağına altını çizmektedir. Bu teoriye zıtlık oluşturacak şekilde savunmacı realizm, uluslararası yapının devletlerarasında genel bir rekabet eğilimi oluşturmadığını düşünmektedir. Savunmacı realizm, işbirliği ve kendi gücünün sınırlandırılmanın, belli koşullar altında devletler için daha iyi seçenek olduğunu belirtmektedir (Colins, 2017:20).

Savunmacı realizmin en fazla öne verdiği konuların başında güvenlik gelmektedir. Bu teoriye göre, devletler öncelikle kendi güvenliklerini sağlamak zorundadır. Bu kapsamda büyük güçler, çoğunlukla savunma stratejileri yoluyla mevcut güç dengesini koruyarak güvenliklerini en üst seviyeye çıkartmak istemektedir. Ayrıca bu teori, uluslararası sistemin yapısının, devletleri, hayatta kalmak ve güvenliklerini sağlamak için genişlemeye nadiren teşvik ettiğini belirtmektedir. Buna göre, devletler anarşik uluslararası sistemde güvenliklerini sağlamak istiyorsa ılımlı politikalar izlemelilerdir. Böylece, devletler mevcut statükoyu koruyarak daha güvende olacaklardır (Lobel, 2010:5).

Savunmacı realist düşüncenin temelinde güvenlik çıkmazı vardır. Bir devlet gücünü arttırdığında, diğer devletler kendilerini tehdit altında hissedeceklerdir. Çünkü diğer devletler bu durumun gelecekte nasıl sonuç doğuracağını ve söz konusu devletin asıl amacının ne olduğunu tam olarak hiçbir zaman bilemeyeceklerdir. Devletin gücünü arttırmasının sebebi, kendi güvenliğini sağlamak olabileceği gibi karşı devleti zorlamak için de olabilir. Bu sebeple karşı devletler en kötü senaryoya göre kendini konumlandırarak güçlerini arttırma yoluna gideceklerdir. Fakat bu durumda gücünü arttıran ilk devlet kendini tehdit altında hissedecektir (Balcı ve Kardaş, 2017:93). Çünkü düşman devlet, diğer devletin güvenliğini azaltacak şekilde güvensizliğini ortadan kaldırmaya yönelik tedbirler alabilecektir. Bu hassasiyetin ortaya çıkardığı sonuç ise John Herz tarafından güvenlik ikilemi olarak ifade edilmektedir. Bu kavramın beş yönü vardır. Birincisi, güvenlik ikileminin temel kaynağı anarşidir. İkincisi, anarşik bir uluslararası sistemde devletler karşı devletin niyetini tam olarak bilmemektedir. Üçüncüsü, devletlerin güvenlik ikileminden kurtulmak için kendi gücünü arttırması güç rekabeti döngüsünü yaratır. Dördüncüsü, güvenlik ikilemi savaşa neden olabilmektedir. Beşincisi, güvenlik ikilemi kendi kendini güçlendiren bir kısır döngüdür (Tang, 2009:591).

Güvenlik ikilemi netice itibariyle siyasi ilişkilerin kötüleşmesine ve negatif siyasi sarmalın ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Bu nedenlesavunmacı realizmde devletler kendi güvenliğini sağlamak için işbirliği politikalarının faydalarını ve risklerini değerlendirmek zorundadır. Hırslı bir devletle işbirliği yapmanın zararları olabileceği gibi, güvenlik arayıcısı bir devletle işbirliği yapmanın faydaları da vardır. Devletler, her iki durumu da göz önünde bulundurmalı ve kendileri için en rasyonel olan seçeneği belirlemelilerdir (Colins, 2017:22).

2. Federal Almanya Cumhuriyeti ve İsrail İlişkileri

Nazi rejiminin Avrupalı Yahudilere yaptığı soykırımdan sonra İsrail ve Almanya arasında diplomatik ilişki kurulabileceği düşünülemezdi. Gerçekten de 1950’li yıllarda her iki tarafta yakınlaşma konusunda direniş göstermiştir. Fakat daha sonraki yıllarda iki devlet arasındaki ilişkilerde geçmişte yaşananlar bir tarafa bırakılarak mevcut uluslararası sistemin dayattığı koşullar çerçevesinde yakınlaşma gerçekleşmiştir. Bu yakınlaşma Almanya tarafından daha çok İsrail devletine karşı özel sorumluluk söylemi altında gerçekleşse de aslında işbirliği karşılıklı güvenliğe dayalı çıkarlar bağlamında yürütülmüştür.

İki devlet arasında diplomatik ilişkilerin yeniden kurulmasından bu yana Alman hükümeti özellikle askeri, siyasi ve ekonomik ilişkilerin derinleştirilmesi için çabalamıştır. Almanya ve İsrail arasındaki diplomatik ilişkiler başlangıçta Doğu Almanya’nın Nazi suçlularını sorumluluğunu reddetmesi üzerine Federal Almanya tarafından bu suçluların yakalanması özelinde yürütülmüştür. Fakat Soğuk Savaşın bitimi, Doğu ve Batı Almanya’nın birleşmesi sonucunda İsrail ile ilişkiler tek Alman politikası haline gelmiştir (Asseburg, 2015:1).

2.1. Milliyetçi Sosyalist Alman İşçi Partisi Dönemi’nde Naziler ve Yahudiler

Anti-komünist, anti-kapitalist ve anti-semitist olan Nazizm ideolojisi, XX. yüzyılın ilk yarısında Almanya’da ortaya çıkmıştır. Nazizm, 1933-1945 seneleri arasında Milliyetçi Sosyalist Alman İşçi Partisi tarafından Almanya’nın resmi ideolojisi haline getirilmiştir. Bu ideolojiyi benimseyen kişilere ve Milliyetçi Sosyalist Alman İşçi Partisi üyelerine kısaca Naziler denilmiştir (Çakı, 2018: 11).

Nazizm ideolojisine göre, insanlar temelde aşağı ırk ve saf ırk olmak üzere iki sınıfa ayrılmaktadır. Buna göre, başta Almanlar ve Kuzey İskandinavya toplumları üstün ırk grubunda yer alırken, diğer toplumlar aşağı ırkın içerisinde bulunmaktadır. Naziler, Yahudileri ise her iki grubun dışında sınıflandırmıştır. Nazilere göre, Yahudiler, üstün ırkı (ari ırk) sömürmeyi amaçlayan çok tehlikeli bir gruptur. Hitler, doğrudan Yahudilere karşı nefret söylemlerinde bulunarak ari ırkın saflığının Yahudi tehlikesinden korunması gerektiğini savunmuştur. Nazilere göre, Yahudiler sadece kendileri için çalışan, diğer insanların aldatılmasını ya da sömürülmesini meşru olarak gören topluluktur. Ayrıca Naziler, Yahudilerin maddi çıkarları nedeniyle birçok kötülüğü yapabileceğine inanmışlardır. Bu sebeple, Yahudilere duyulan nefret Nazizm’in temeli haline gelmiştir (Çakı, Gazi ve Çakı: 2019:785-786).

Nazilerin Yahudilere öfkesinin en önemli sebebi I. Dünya Savaşı olmuştur. Nazilere göre, Yahudiler savaş sırasında Almanları sırtından bıçaklamıştır. Bu durum Naziler tarafından “arkadan bıçaklama”¹ olarak ifade edilmiştir. Buna göre Almanlar, I. Dünya Savaşı sırasında yenilmemiş, aksine bizzat Yahudiler tarafından arkadan bıçaklanarak ihanete uğramışlardır (Seiler, 1996:1).

Hitler, bu konuda yürüttüğü propaganda faaliyetleri ile Alman kamuoyundan destek almaya çalışmıştır. Bu kapsamda, Yahudilere yapılan sert muameleyi meşrulaştırmak adına Yahudilerin, Alman topluluğunu yok edeceği iddiası yürütülen propagandanın çıkış noktası olmuştur.

Naziler iktidara geldikten sonra Yahudilere yönelik eylemlerinin şiddetini arttırmıştır. Bu kapsamda tüm kitle iletişim araçları kullanılarak Yahudilere yönelik güçlü bir nefret söylemi

¹ Dolchstoßlegende

gerçekleştirilmiştir. 1935 yılında Almanya’da Naziler tarafından Nürnberg Kanunları kabul edilmiştir. Bu kanunla birlikte resmi olarak Yahudiler doğrudan alt ırktan insanlar olarak sınıflandırılmıştır. Bu doğrultuda Yahudilerin doktorluk, askerlik gibi meslekler yapması ve ari ırkına mensup bir vatandaş ile evlenmesi “ırkın hijyenini koruma” adı altında yasaklanmıştır (Çakı, Gazi ve Çakı, 2019:790). Bu yasayla birlikte, Yahudiler için Almanya’da yaşam gittikçe zorlaşmıştır.

II. Dünya Savaşı sırasında Naziler, birçok Yahudi’yi toplama kamplarına göndermiştir. Naziler, savaş sırasında Avrupa’daki birçok devleti işgal etmiş ve buralardaki Yahudileri getto adı verilen yerleşim yerlerine alarak halktan izole etmiştir. Bu süreçte Yahudilerin büyük bir kısmı Avrupa’ya göç ederken diğer kısmı ise, toplama kamplarında esir olmuştur.

1943 yılında savaşın seyri Naziler için olumsuz seyretmeye başlamıştır. Bu sebeple, Naziler, Propaganda Bakanı Joseph Goebbels önderliğinde, topyekun savaş başlatmıştır. Naziler, Müttefik Devletlerin doğrudan Yahudiler tarafından yönetildiğini ve Almanya’nın bu savaşı aslında müttefik devletlere karşı değil Yahudilere karşı yaptığını belirtmiştir. Naziler bu söylemleri ile ülke içerisinde müttefik devletlerle savaş kapsamında bir birliğin inşa edilebileceğini düşünmüştür (Çakı, 2018:13-14).

Müttefik devletlerin Almanya’yı işgal etmesi sonucunda II. Dünya Savaşı sona ermiştir. Burada çok sayıda Yahudi’nin toplama kamplarında işkenceye maruz kaldığı ve hayatını kaybettiği tespit edilmiştir. Bu durum Yahudi topluluğunda bir tramva etkisi oluşturmuştur. Uzun yıllar boyunca Yahudiler maruz kaldıkları soykırımı filmlerinde, kitaplarında, belgesellerinde etkili bir şekilde kullanmışlardır.

2.2. Soğuk Savaş Dönem İlişkileri

Nazi döneminde Yahudilerin karşı karşıya kaldığı soykırımdan sonra iki devlet arasında en ufak bir ilişki gerçekleşmesi çok olası görülmemiştir. 23 Mayıs 1949’da Batı Almanya kurulduğunda, diplomatik ilişkilerin inşası için çeşitli girişimlerde bulunsa da, bu çabalar İsrail tarafından kesin bir biçimde reddedilmiştir. Bu dönemde İsraili yetkililer, hem vatandaşlarının Almanya’ya gitmesini ya da herhangi bir Alman vatandaşının İsrail’e gelmesini hem de Almanya ile her türlü ticareti yasaklamıştır. Ayrıca İsraili diplomatların, Alman meslektaşları ile temasta bulunmasına, Almanya’ya göç eden Yahudilerin İsrail’e yerleşmesine izin verilmemiştir (Neuberger, 04.04.2005).

İki devlet arasındaki ilişki ancak Federal Almanya’nın, Nazi rejiminin Yahudilere yaptığı katliamı kabul etmesi ve sorumluluğunu üstlenmesinden sonra tesis edilmeye başlamıştır. Almanya’nın bu girişimi daha çok II. Dünya Savaşı sonrası ortaya çıkan koşullar sebebiyle gerçekleşmiştir. Çünkü Almanya, İsrail ile ilişkilerini her ne kadar tarihsel ahlaki sorumluluk bağlamında gerçekleştirse de aynı zamanda Almanya’nın bu girişimi uluslararası alanda meşruiyetini ve güvenilirliğini sağlamıştır. Böylelikle Almanya, Batı Blokuna daha kolay bir şekilde entegre olabilmıştır (Belkin, 2007:2).

İki devlet arasındaki ilişkiler 1957 yılında başlamıştır. Bu kapsamda iki devlet arasında askeri bağlar kurulmuş ve silah sevkiyatı gerçekleştirilmiştir. Bu yakınlaşma iç ve dış muhalefetten dahi gizli tutulmuştur. Fakat bu işbirliği 1964 yılında Alman basını tarafından ifşa edilmiştir. Bu durum Almanya ile Arap devletler arasında bir krize neden olmuştur. Bunun sonucunda Almanya silah sevkiyatını askıya almıştır. Dönemin Almanya Başbakanı Adenauer, hem bu kaybı telafi edebilmek için hem de artan toplumsal ve siyasal baskıyı engelleyebilmek için İsrail ile Mart 1963’te resmi ilişkileri başlatmıştır (Belkin, 2017:4).

Almanya, İsrail ile diplomatik ilişkilerin kurulmasını takip eden on yıl boyunca büyük ölçüde Ortadoğu’da tarafsız bir aktör olarak görülme ve İsrail’e özel destek yerine dengeli destek sağlama yönünde politikalar izlemiştir. Bununla birlikte Almanya liderler, İsrail’in karıştığı çatışmalarda kamuoyunda artan bir şekilde Alman tarafsızlığından bahsetme eğiliminde olmuştur (Feldman, 1984:3).

Almanya’nın İsrail ile iyi ilişkileri Süveyş Krizi ile birlikte daha fazla derinleşmiştir. Çünkü Almanya bu krizde açık bir şekilde İsrail’in yanında durmuştur. Dönemin Almanya Başbakanı

Adenaur'a göre Avrupa'nın, Doğu Akdeniz'deki çıkarlarını savunamaması dünya sahnesindeki yerini kaybetmesi anlamına gelecekti. Bu sebeple Almanya, İngiltere ve Fransa'nın yaptığı müdahaleyi Avrupa'nın var olma eylemi olarak nitelendirmiştir (Bülbül, 2019:196).

Süveyş krizi sonrasında İsrail, silah ihtiyacını karşılamak için daha çok Almanya'ya yönelmiş ve bu doğrultuda Batı Almanya en önemli silah tedarikçisi olmuştur. Almanya, 1964 yılına kadar İsrail'e yüklü miktarda silah sevkiyatı yapmıştır. Bu yardımlaşma tek taraflı olmamış, İsrail de Almanya'ya Süveyş Krizi sırasında elde ettiği Sovyet silah teknolojisi hakkında istihbarat bilgilerini paylaşmıştır. Ayrıca İsrail, Almanya'ya üniforma, mühimmat ve İsrail yapımı UZİ makineli tüfekleri satmıştır. İlişkiler 1967 yılında gerçekleşen Arap-İsrail savaşıyla birlikte yeni bir boyuta geçmiştir. Federal Almanya bu savaşta kamuoyuna yaptığı açıklamalarda tarafsız olduğunu belirtse de aslında İsrail'i desteklemiştir. Bu kapsamda Almanya savaş sırasında İsrail'e insani yardım bağlamında yirmi bin adet gaz maskesi, askeri olarak yararlanabileceği kamyonlarını ve buna ek olarak gizli bir şekilde Amerikan silahlarını göndermiştir (Bülbül, 2019:197-203).

Haziran 1973 yılında Willy Brandt, İsrail'i ziyaret eden ilk Şansölye vekili olmuştur. Brandt, bu ziyarette Almanya-İsrail ilişkilerini "özel bir karakterli normal ilişkiler" olarak adlandırmıştır. Fakat 1973 yılında İsrail ve Arap devletleri arasında gerçekleşen Yom Kippur savaşından sonra bazı Arap devletleri, petrollerini enerjiye bağımlı olan Batı devletlerine karşı kullandığında, Almanya-İsrail ilişkilerinin seyri değişmeye başlamıştır. Bu dönemde Federal Hükümet, Amerika'nın Batı Almanya'daki ABD silah teçhizatlarını İsrail'e teslim etmesini yasaklamıştır (Kloke, 05.06.2017).

Arap devletlerinin Batılı devletlere uyguladığı petrol ambargosundan sonra Almanya, özellikle Ortadoğu'dan petrole olan bağımlılıklarını diğer enerji türlerini kullanarak azaltmaya çalışmıştır. Bu süreçte Batılı devletler, kısmen bağımsız enerji bakanlıkları şeklinde, enerji-politik karar alma yapılarını yeniden düzenlemişlerdir (Graf, 2014:207).

Avrupalı devletlerin yaşadığı petrol krizinden sonra, bu devletlerde İsrail'e yönelik eleştiriler artmıştır. Avrupalı devletler ve İsrail arasında Filistin-İsrail sorununun çözümü için bazı fikir ayrılıkları yaşanmaya başlamıştır. Bu görüş ayrılıklarının esas noktası, Filistin halkının da bir vatana sahip olması gerektiği yönünde olmuştur. Avrupa Ekonomik Topluluğu bu konu hakkındaki fikirlerini 13 Haziran 1980 tarihinde 11 maddelik Venedik Deklarasyonu altında açıklamıştır (Europa, 13 Haziran 1980). Venedik Bildirisinin temelinde, Filistinlilerin "self determinasyon" hakkını vurgulamak ve bu doğrultuda Filistin Kurtuluş Örgütü'nün barış görüşmelerini katılmasını sağlamak vardır (Balci, 2005:354). Bu sebeple deklarasyon İsrail tarafından sert bir şekilde eleştirilmiştir.

Venedik deklarasyonu Almanya tarafından da desteklenmiştir. Fakat buna karşı Almanya, İsrail ve Avrupalı devletler arasında bir köprü vazifesi görmüştür. Almanya, bu dönemde Avrupa kıtasında İsrail'in en önemli destekçisi olmuştur. Fakat İsrail'in Lübnan işgalinden sonra dünya genelinde "anti semitizmin" artmasıyla Almanyalı yöneticiler endişelenmiştir. Bu doğrultuda Almanya, özellikle İsrail'in yaptığı Sabra ve Şatilla katliamından sonra kamuoyunda İsrail'i eleştirmek zorunda kalmıştır. Almanya'nın İsrail'i eleştirmesindeki asıl çıkarı, yeni bir petrol ambargosuyla karşılaşmamak ve azalan Alman-Arap ticaretini canlandırmak olmuştur (Bülbül, 2019:241-243).

Netice itibariyle, Soğuk Savaş Dönemi boyunca Almanya-İsrail ilişkilerinde bazı krizler yaşansa da Savunmacı Realist teorinin öngördüğü şekilde, her iki devlet de anarşik uluslararası sistemde kendi ulusal çıkarlarını ve güvenliğini sağlamak için çoğu zaman işbirliği politikaları yürütmüştür. Bu kapsamda İsrail ve Federal Almanya Cumhuriyeti, bu işbirliğine ahlaki değerler üzerinden bakmamış ve realist politikalar uygulamayı tercih etmişlerdir.

3. BND ve MOSSAD İşbirliği: Soğuk Savaş Dönemi

1950'lerin ortalarında CIA tarafından desteklenen Federal Alman Dış İstihbarat Servisi, başta Sovyet tehlikesi karşısında başka devletlerin istihbarat teşkilatları ile işbirliğine yönelmiştir.

MOSSAD'ın bu dönemde özellikle düşman devletlerin silah sistemleri hakkında geniş bilgi toplama yeteneği, Alman istihbaratçıları işbirliği ile Doğu Avrupa'daki tehlikenin aşılabileceği düşüncesine yönlendirmiştir. Bu kapsamda BND yönünü İsrail İstihbarat servisi MOSSAD'a çevirmiştir.

1950'li yıllarda BND'in başkanlığını yapan Gehlen, İsraililerle işbirliği kurmak amacıyla bir yardımcı görevlendirmiştir. Bu dönemdeki MOSSAD başkanı IsserHarel, Alman servisinin çok sayıda eski Nazi subaylarını istihdam ettirdiğini bildiği için BND'ninişbirliğine soğuk bakmıştır. Fakat uluslararası sistemin meydana getirdiği tehditlerden dolayıHarel, BND ile işbirliğini isteksizce kabul etmiştir.

BND ve MOSSAD arasındaki bu işbirliği ilk etapta Sovyet tehdidi karşısında yapılsa da daha sonraki yıllarda başka alanlarda da devam etmiştir. Bunlar 1967 Arap-İsrail Savaşı, Terörizmle Mücadele, 1982 Lübnan Savaşı, eski Nazi savaş suçlularının yakalanması, Afrika'daki işbirliği, Almanya'nın birleşmesi ve Hamburg krizidir. Görüldüğü gibi bu gizli işbirliği, 1965 senesinde İsrail ve Federal Almanya arasında diplomatik ilişkilerin kurulması gibi, diğer alanlarda da işbirliğinin gelişmesine katkı sağlamıştır. Bu yaklaşma zaman içerisinde daha fazla gelişerek savunma ve silahlı kuvvetler bakanlıkları arasında çok yoğun bir işbirliğine dönüşmüştür (Shipiro, 2002:23-42). Özellikle BND, 6 Kasım 1961'deAlman istihbarat yetkilisi olan HeinzFelfe'nin, Sovyet ajanı olarak tutuklanmasından sonra SSCB hakkında bilgi toplamak için MOSSAD'ın desteğine daha fazla ihtiyaç duymuştur. Almanya ve İsrail bu işbirliğini olabildiğince gizli tutmaya çalışmıştır. Bu sebeple İsrail ve Almanya arasındaki işbirliği ve silah transferleri 1990'lara kadar MOSSAD ve BND tarafından koordine edilmiştir (Müller ve Müller, 2002:485).

Savunmacı realizminde öngördüğü gibi, uluslararası sistem anarşik olsa da devletler bazı durumlarda güvenliklerini sağlamak için işbirliği yoluna gitmelidirler. Ayrıca devletler, çıkarları söz konusu olduğunda ahlaki değerleri bir kenara bırakmalıdırlar.BND ve MOSSAD arasındaki işbirliği de bunun bir örneği olarak kabul edilebilir. Çünkü Nazi Almanya'sının Yahudiler üzerinde yaptığı soykırımdan sonra İsrail bu işbirliğine ahlaki değerler üzerinden bakmamıştır. Her iki devlet de bu işbirliğinden oldukça karlı çıkmıştır. Bu doğrultuda İsrail ve FACanarşik uluslararası sistemde kendini daha fazla güvende hissetmiştir.

3.1. SSCB Tehlikesi

Soğuk Savaş döneminde hem Federal Almanya hem de İsrail devleti, SSCB tehlikesi ile karşı karşıya kalmıştır. Bu dönemde Sovyetler tarafından çoğu Arap devletleri ve Varşova Paktına üye devletler silahlandırılmıştır. Bu sebeple Alman ve İsrail istihbaratı için Sovyet silahları hakkında askeri ve teknolojik alanlarda bilgi toplama öncelik haline gelmiştir. Bu kapsamda 1950'li yıllarda İsrail'in ulusal istihbarat servisi MOSSAD ve BND arasında silahlanma konusunda işbirliği başlamıştır. MOSSAD ve BND arasındaki bu işbirliği özellikle Süveyş Krizi sonrasında daha fazla derinleşmiştir. Bu durum, Federal Almanya'nın askeri yeteneklerini önemli derecede arttırmıştır. Çünkü 1956 yılında gerçekleşen Süveyş Krizi sonrasında MOSSAD, Mısırlılardan ele geçirilen çok sayıda Sovyet silahı ile çok önemli bir konuma gelmiştir. Tanklar, füzeler, ve çeşitli uçak teçhizatlarını içeren bu silahlar, İsrail ordusunun mühendislik birimleri tarafından İsrail'e nakledilmiştir. Alman Federal Cumhuriyeti'nin silahlı kuvvetleri, Sovyetlerin silah sistemleri hakkında bilgi almak için çok istekli olmuştur. Bu doğrultuda MOSSAD ile bağlantı kuran BND, başta zırhlı savaş aracı olmak üzere çeşitli Sovyet silahlarını elde etmiştir. Bu silahlar Alman askeri tesislerinde kapsamlı bir şekilde test edilmiştir. Bu durum BND'nin, Sovyet kara kuvvetlerinin avantajları ve dezavantajları hakkında derinlemesine bilgi edinmesine neden olmuştur. Bunun karşılığında BND, MOSSAD'a özellikle Mısır olmak üzere Arap devletleri ile ilgili bilgiler vermiştir (Shipiro, 2004: 57-59).Ayrıca BND, Arap devletlerinin üzerinde kullanılmak üzere MOSSAD istihbarat çalışanlarına casusluk, radyo iletişim, gizli yazı ve belge sahteciliği konusunda eğitim vermiştir. Bu işbirliği hem Brentjeshem de Shpiro tarafından, "İsrail'in güvenliği için şeytanla bile anlaşılması" olarak değerlendirilmiştir (Brentjies, 2001: 9).

1960'lı yıllarda iki devlet arasındaki işbirliği devam etmiştir. Bu dönemde BND Mısır, Suriye ve Irak'a gönderilen İsrail istihbarat çalışanlarına sahte kimlikler sağlamıştır. İsrail istihbaratında çalışanların çoğu, Almanya ya da Avusturya'da doğmuş, anadili gibi Almanca bilen ve kolaylıkla Alman vatandaşları ile karıştırılabilecek kişilerden oluşmaktaydı. İsrail ajanları Alman kimlikleri altında yıllarda fark edilmeden Arap başkentlerinde yaşamıştır. Bu ajanlar sahte kimlik alabilmek için Almanya'da bir yıl geçirmiştir. Wolfgang Lotz ve Aharon Moshel bu ajanlardan sadece ikisi olmuştur. Bu ajanlar 1961 senesinde Kahire'ye gönderilmiş ve burada üst düzey Mısır politikacılarıyla, ordu subaylarıyla iletişime geçmeyi başarmışlardır. İsraili ajanlar, Mısır'ın İsrail'e karşı savaş hazırlıkları hakkında elde ettikleri önemli bilgileri MOSSAD'a iletmışlerdir (Shipiro, 2005:2)

İsrail, MOSSAD ve BND işbirliğinden çok fayda sağlamıştır. O dönemde BND'nin başında bulunan Gehlen tarafından, İsrail'e üçüncü ülkeler üzerinden gizli silah teslimatları yapılmıştır. BND ve MOSSAD, teslimatların gizli tutulmasını istedikleri ve ayrıca dost devletlerden bu durumu gizlemek zorunda oldukları için hiçbir şeyi yazılı olarak kaydetmemiş; tüm fonlar, her iki gizli servis ajanları tarafından tutulan banka hesaplarından aktarılmıştır. Teslim edilen silahların, Alman menşeli olduklarını gösteren her şey manipüle edilmiştir (Shipiro, 2000:3).

1960'lı yıllarda SSCB, en önemli savaş uçağı olan MİG-21'i bazı Arap ülkelerinin hava kuvvetlerine de konuşlandırmıştır. MİG-21 savaş uçakları, Sovyetler Birliği ve Varşova Paktına üye devletlerin hava kuvvetlerinin omurgasını oluşturmaktaydı. Yüksek hız ve manevra kabiliyetline sahip bu uçaklar, çok amaçlı avcı-bombardıman olarak tasarlanmıştır. İsrail, o sırada çok daha eski teknoloji olan Fransız uçaklarını kullandığı için üstünlük sağlayabilme konusunda endişeye kapılmıştır. Bu nedenle İsrail, MİG-21 savaş uçaklarını elde edebilmek için kapsamlı bir operasyon başlatmıştır. Bu kapsamda MOSSAD, Irak'a odaklanmış ve buradan Sovyet cephaneliğindeki en gelişmiş savaş uçaklarını nispeten ucuz maliyetlerle kullanılabilir şekilde elde etmiştir. İsrail, MİG-21 savaş uçağı hakkındaki bilgileri BND'ye iletmıştır. BND, savaş uçağını Almanya'ya getirmek istediye de İsrail tarafından çok riskli bulunduğu için kabul görmemiştir. Bu sebeple BND, İsrail'de gerçekleşen yüzlerce test uçuş sonuçlarını ve elektronik sistemlerinin teknik detaylarını almıştır (Shipiro, 2004:59-61).

8 Haziran 1962 yılında Alman ve İsrail gizli servisleri arasında gizli silah antlaşması imzalanmıştır. Bu doğrultuda Federal hükümet, İsrail'e 50 uçak, 50 helikopter, 2 denizaltı dahil çok yüksek miktar değerinde silah teslimatı yapmıştır. Fakat bu gizli antlaşmanın yüzüstüne çıkması, Almanya'nın Ortadoğu politikasının neredeyse tamamen çökmesine sebep olmuştur. Oluşan bu kriz sonucunda Almanya, İsrail'e silah sevkiyatını durdurduğunu açıklamak zorunda kalmıştır (Bülbül, 2020:203-208).

3.2. 1967 Altı Gün Savaşı

İsrail'in 1967 yılında gerçekleşen Altı Gün Savaşı'ndaki zaferi, Ortadoğu'nun siyasi haritasını önemli ölçüde değiştirmiştir. Savaş sırasında İsrail kuvvetleri, bazıları neredeyse Batı'da hiç bilinmeyen büyük miktarda Sovyet yapımı silah ve askeri sistemi ele geçirmiştir. BND askeri analistleri, ele geçirilen bu silahların teknik değerlendirmesinin sonuçlarını elde etmek ve Almanya'da test edilmek üzere gerçek örnekleri almak konusunda çok istekli olmuşlardır. Bu sebeple Alman Dış İstihbarat Servisi, yalnızca kağıt raporlardan ziyade alt montajlar, paletler ve motorlar gibi silah sistemlerinin en azından parçalarını almakta ısrar etmiştir. Burada Almanya'nın asıl çıkarı, Almanya Federal Silahlı Kuvvetleri'ne doğrudan tehdit oluşturan Sovyet yapımı silah sistemlerini ele geçirmektir.

MOSSAD, test ve değerlendirme için savaş sırasında ele geçirilen başlıca silah sistemlerinin örneklerini BND'ye sağlamıştır. Almanya'ya gönderilen teçhizat arasında tanklar, zırhlı araçlar, topçu, uçaksavar silahları, askeri iletişim sistemleri, elektronik uçak parçaları ve küçük silahlar vardı. Bu özel sevkiyat, tam bir gizlilik içerisinde gerçekleştirilmiştir (Nassuer ve Steinmetz, 2003).

3 Ağustos 1971 tarihinde İsrail ve Almanya savunma bakanlığı tarafından düşman silah sistemlerine ilişkin teknik verilerin değişimi üzerine gizli antlaşma imzalanmıştır. Bu antlaşma, Sovyet

askeri teknolojik bilgi alışverişi üzerine gizli istihbaratı kurumsallaştırmıştır. Almanya'nın birçok NATO müttefikleriyle yaptığı istihbarat alışverişi, İsrail'i Almanya ile neredeyse aynı temele yerleştirmiştir. Bu işbirliği, Yom Kippirsavaşı ile birlikte İsrail'in ele geçirdiği en modern Sovyet tankları ve mühimmatı olan SA-9 uçaksavar füzeleri, SA-13 füzeleri, D-30 havan topu, yeni T-72 tankı, FROG-7 savaş başlıkları, P-40 radarı, lazer keşif sistemleri ve radar karşı önlem sistemleriyle daha fazla genişlemiştir (Nassuer ve Steinmetz, 2003). 1974 başlarında bu parçalar Almanya'ya üçüncü ülkeler aracılığıyla tam bir gizlilik perdesi altında teslim edilmiştir.

Alman Silahlı Kuvvetleri canlı ateş denemeleri, tank testleri ve teknik deneyler dahil olmak üzere İsrail'den teslim alınan silahlar üzerinde kapsamlı değerlendirmeler ve testler yapmıştır. Yapılan incelemeler sonucunda, NATO'nun standart topunun Sovyet tanklarına etkili bir şekilde saldırabilmek için yeterince güçlü olmadığı kesin bir şekilde anlaşılmıştır. Bu kapsamda Alman Silahlı Kuvvetleri, 1979 yılında hizmete giren yaklaşık 2000 Leopard 2 tankı sipariş etmiştir. Bu değerlendirmeden elde edilen bilgiler, Alman Silahlı Kuvvetleri'nin stratejik planlamacılarına Sovyet askeri yetenekleri ve NATO'nun merkez cephanesindeki sınırlamalar hakkında daha fazla bilgi sağlamıştır. Bu bilgi, Alman silah tasarım programlarına dâhil edilmiştir. Elde edilen bu bilgiler doğrultusunda Alman planlamacılar, Alman silahlarının savaş kapasitelerinde önemli iyileştirmeler yapmalarının yanı sıra, Sovyet tehdidine karşı daha uygun sistemler üretmede zamandan ve geliştirme maliyetlerinden tasarruf etmişlerdir. Bu bilgi, Alman Federal Silahlı Kuvvetleri'nin taktik ve stratejik planlamalarına da dâhil edilmiştir (Shipiro, 2004:62).

3.3. Terörizmle Mücadele

1970'lerde Alman-İsrail işbirliği yeni bir yön almıştır. Uluslararası terörizmin artmasıyla birlikte, hem İsrail hem de Almanya, sadece daha fazla tanka veya savaş uçağına sahip olmakla önlenemeyecek olan yeni bir güvenlik tehdidi ile karşı karşıya kalmıştır. Etkili terörle mücadele önlemleri, sayısız hedefler üzerinde kesin istihbarat gerektirmiştir. 1972 Münih olimpiyat oyunlarında 11 İsraili sporcunun öldürülmesi ve Alman polislerinin rehinelere kurtarmadaki başarısızlığı, Almanya'nın diğer ülkelerin terörle mücadele deneyimlerinden acilen ders alması gerektiğini göstermiştir. Bu kapsamda İsrail, Alman İstihbarat servislerine, "Kızıl Ordu Fonksiyonu" ve "Devrimci Hücreler" de dâhil olmak üzere Alman kentsel şehir gruplarına karşı mücadelede geniş destek sağlamıştır. Bu destekle birlikte pek çok terörist saldırı engellenmiştir. Ayrıca BND ile MOSSAD arasındaki işbirliği o kadar güçlenmiştir ki, Almanya'da gözaltına alınan Filistinlilerin sorgulanmasında BND ajanlarının çok iyi Arapça bilmesine rağmen MOSSAD ajanları tercüman olarak katılmışlardır.

Almanya ve İsrail istihbaratı arasındaki terörle mücadele işbirliği, Alman vatandaşlarının, 1976 yılında Uganda'ya giden bir Air France uçuşunun kaçırılmasının, İsrail ve Yahudi hedeflerine yönelik Filistin saldırılarına katılmasının ardından daha fazla güçlenmiştir. 1982 yılındaki Lübnan işgalinin ardından İsrail, Lübnan'daki Filistin Kurtuluş Örgütü kamplarında eğitim gören Alman teröristlerin faaliyetleri ve kimlikleri hakkında Alman güvenlik servislerine bilgi sağlayabilmiştir. 1990'lı yıllarda bu istihbarat işbirliği Afganistan, Ortadoğu ve Çeçenistan'dan yayılan radikal terör gruplarına karşı genişletilmiştir (Shipiro, 2002:34).

3.4. 1982 Lübnan Savaşı

Alman-İsrail askeri istihbarat alışverişi, Sovyet silahları ile sınırlı olmamıştır. Almanya'nın önde gelen stratejik düşünürlerinden biri olan Alman Federal Cumhuriyeti'nin Silahlı Kuvvetlerinin Baş Müfettiş Yardımcısı General Karl Schnell, 1982 yazında gerçekleşen Lübnan harekati hakkında kapsamlı bir inceleme yapabilmek için İsrail'e gitmiştir. Schnell'in burada yaptığı incelemede; İsrail hava kuvvetlerinin Suriye hava kuvvetlerine karşı başarılı olma sebebini daha çok iki sebebe bağlamıştır. Birinci sebebi, İsraililerin, esas olarak 1973 savaşından çıkarttığı derslerdir. İkincisi sebep ise, İsraililerin Almanlardan elde ettiği strateji ve taktikleri ile doğrudan ilgilidir. Ayrıca Schnell,

İsrail'in hava üstünlüğünü sağlayan ve Suriye hava gücüne ciddi kayıplar veren elektronik karşı tedbirlerin kullanımını mükemmelleştirdiği değerlendirilmesinde bulunmuştur (Shipiro, 2004:68).

Lübnan harekâtı sırasında İsrail kuvvetleri tekrardan büyük miktarlarda Sovyet yapımı silahları ele geçirilmiştir. Bu silahlar arasında 450'den fazla tank, 850 askeri araç ve 6000 tondan fazla mühimmat vardı. Bu kapsamda İsrail, toprakları üzerinde düşürülen Suriye uçaklarının enkazının incelenmesinden birçok bilgi toplamıştır. Pullach'taki BND analistler, ele geçirilen bu silahları incelemek için çok hevesli olmuş ve özellikle yeni SSCB yapımı BMP tasarımlarına büyük ilgi göstermişlerdir. Bu doğrultuda BND'nin istihbarat çalışanları, MOSSAD'tan ele geçirilen sistemler ve BMP'lerin zırhlı gövdeleri hakkında kapsamlı teknik veriler almışlardır. Alman Silahlı Kuvvetleri, Sovyet sert vuruşlu topu ve BMP- 2 (Sovyet yapımı 2. nesil amfibi zırhlı piyade savaş aracı) tarafından taşınan SAGGER füzesine dayanacak şekilde geliştirilmiş zırh plakalarının yeniden takılması da dahil olmak üzere, tasarım iyileştirmelerine çok katkıda bulunan bu teçhizatlar üzerinde testler yapmıştır (Erbe ve Preylowski, 1997:78). Bu testler sonucunda Alman tank imha edicilerinin, Avrupa'da olası bir savaşta görevlerini etkin bir şekilde yerine getirmesi sağlanmıştır.

1982 yılında gerçekleştirilen Beyrut savaşından sonra Alman istihbarat servisi, Beyrut'taki Batılı rehinelere kurtarılmasına ve bölgede gelişen Hizbullah tehdidine odaklanmıştır. Bu kapsamda BND, İran'la ilişkilerini geliştirmeye çalışmıştır. BND birkaç kez, İsrail ve Hizbullah arasında arabuluculuk faaliyetlerinde bulunmuştur. Alman istihbaratı bu arabuluculuk faaliyetlerinde çoğunlukla mahkumların serbest bırakılması ya da öldürülen askerlerin değişimi gibi insani meselelere odaklanmıştır. Bu temaslarda İran ve İsrail etkili bir iletişim alanı olarak kullanılmıştır. Bu doğrultuda BND, rehinelere ve savaş esirlerinin serbest bırakılması için müzakerelerde etkili bir rol üstlenmiştir. 1991 yılında BND'nin, Lübnanlı Şiiilerle görüşmesinden sonra, Lübnan'daki iki Alman esir serbest bırakılmıştır. 1990'lı yıllarda Almanya, İran'ın en önemli Batılı ortağı haline gelmiştir. Bu dönemde BND, İsrail ve Hizbullah arasındaki gizli görüşmelerde esas arabulucu olmaya devam etmiştir (Bülbül, 2020:334-335).

3.5. Almanya'nın Birleşmesi ve Hamburg Krizi

Soğuk Savaşın sona ermesi ve Almanya'nın birleşmesi sonucunda, Alman istihbaratı da dönüşüm yaşamıştır. Çünkü istihbarat gündemine uzun süredir hâkim olan SSCB tehdidi artık ortadan kalkmış ve bununla birlikte Avrupa'da büyük bir savaş meydana gelme ihtimali de büyük oranda azalmıştır. Bu dönemde Bundeswehr, eski Doğu Alman silahlı kuvvetlerini bünyesine katmış ve askeri kuvvetlerini "Avrupa'da Konvansiyonel Kuvvetler Antlaşması'na" uygun olarak küçültmüştür.

Almanya'ya karşı Sovyet tehdidi ortadan kalktığına, Bundeswehr ve BND, sadece eski düşmanın sınırlarına değil aynı zamanda büyük miktarda SSCB askeri donanımına da sahip olmuştur. Doğu Alman silahlı kuvvetlerinin Bundeswehr'e entegrasyonu, BND'ye çok sayıda gelişmiş Sovyet askeri sistemi sağlamıştır. Bu tür silahlar aynı zamanda Ortadoğu'daki Arap ülkeleri tarafından kullanıldığı için İsrail istihbaratı bu silahları test etmek ve değerlendirebilmek istemiştir. Özellikle İsrail'in eski Doğu Alman silah sistemlerine olan ilgisi, Irak'ın 1990 yılında Kuveyt'i işgalinden sonra artmıştır. Çünkü Irak, Amerika'yı, Basra Körfezinde olası bir Amerika askeriharekâtı durumunda İsrail'e saldırmakla tehdit etmiştir (Weidnaz, 120). Bu nedenle İsrailli yetkililer 1990'da Alman meslektaşlarına eski Alman Demokratik Cumhuriyeti Ordusu'nun silah sistemlerini talep etmişlerdir. Bilhassa İsrailli yetkililer, Irak silahlı kuvvetleri tarafından kullanılan MİG 29 uçağı ve T-72 tankının gelişmiş modelleri ile ilgilenmişlerdir. İsrail'in bu talebi, BND ile bu tür teslimatlardan sorumlu olan Alman Savunma Bakanlığı Koordinasyon Grubu yetkilileri arasında tartışılmıştır. Görüşmelerde, teslimatların kamuya açılması halinde olası siyasi sonuçlarla ilgili endişeler dile getirilmiştir. Bu sebeple İsrail'in talep ettiği malzemelerin çoğunu fakat tam sistem olarak değil, parçalar şeklinde sağlamaya yönelik genel karara varılmıştır. Bu durum bir yandan Almanya'nın İsrail ile olan iyi ilişkisinin devam etmesine neden olacak diğer yandan da olası bir siyasi skandal durumunda herhangi bir gerçek silahın teslim edildiğinin inkar edilmesini sağlayacak bir çözüm olarak düşünülmüştür. Bu kapsamda BND,

farklı Bundeswehr şubeleri tarafından sağlanan silahların taşınması için uygun düzenlemeleri yapmakla görevlendirilmiştir. Bununla birlikte Alman yetkililer, sadece MİG 29 savaş uçağını İsrail'e teslim etmeme kararı almışlardır. Çünkü MİG 29 çok farklı bir şekle sahip olduğundan, İsrail gibi küçük bir ülkede uçarken medya mensupları tarafından fark edilme riskinin çok yüksek olduğu kanaati getirilmiştir (Shipiro, 2002:69).

Transferleri koordine edebilmek için BND ve MOSSAD yetkililerinden oluşan bir çalışma grubu kurulmuştur. Askeri teçhizatın çoğu Alman silahlı kuvvetlerinin Özel Bölge Komutanlığında toplanmış ve İsrail'e devredilmesi için BND'ye verilmiştir. BND, gönderilerin gazeteciler tarafından duyulmasından endişe ettiği için gönderilere tarım makineleri olarak etiket yapıştırılmıştır (Nassauer, 1995). Fakat 26 Ekim 1991 tarihinde Hamburg liman polisi ve gümrük yetkilileri tarafından yapılan bir aramada, İsrail gemisine yüklenmek üzere olan bazı konteynırların tarım makineleri yerine askeri araçlar, toplar ve diğer silah sistemlerini içerdiği ortaya çıkmıştır. Bu sebeple İsrail gemisine gönderilen diğer tüm konteynırlarda arama yapılmıştır. Alman polis yetkilileri, sevkiyatta ZSU -23 uçaksavar silahları, beraberinde radar sistemi ve ikmal aracı, ağır köprü taşıyıcıları, çeşitli hava ve deniz radar sistemleri, SA-6 fırlatma aracı, mayınlar ve BMP-1 ve BMP-2 zırhlı personeli için yedek parçaları tespit etmiştir. Ortaya çıkan bu siyasi skandal, bir meclis soruşturma komisyonunun kurulmasına ve teknik değerlendirme için silahların sağlanmasına ilişkin yeni düzenlemelerin getirilmesine neden olmuştur. Fakat yeni düzenlemeler bile Alman-İsrail istihbarat işbirliğini durduramamıştır. Bu siyasi öfkeye rağmen, İsrail'e gönderilen silahlar Ekim 1992'de sessizce Glinde'den teslim edilmiş ve kısa bir süre sonra İsrail'e ulaşmıştır (Nassauer ve Steinmetz, 2003).

Sonuç

Nazi Almanya'sının Yahudilere yaptığı soykırımdan sonra iki devlet arasında her ne kadar işbirliğinin olması mümkün görünmese de uluslararası sistemin yapısından kaynaklı zaman zaman işbirliğine gittikleri görülmüştür. Bu kapsamda her iki devlette sistemden kaynaklı tehditlerden ötürü işbirliğine ahlaki değerler kapsamında bakmamış ve realist politikalar uygulamayı tercih etmiştir. SSCB tehdidinin yükselmesi ve Arap-İsrail çatışmaları nedeniyle, FAC ve İsrail arasında özellikle SSCB silahları başta olmak üzere birçok konuda daha iyi bilgi edinmeyi amaçlayan kapsamlı bir istihbarat işbirliği kurulmuştur. Bu işbirliği düşman ve hatta müttefik ülkelerden gizli tutulmaya çalışıldığı için istihbarat servisleri arasında yürütülmüştür. Özellikle Almanya, bu dönemde Arap devletleri ile de iyi ilişkilere sahip olduğu için işbirliğinin gizli tutulmasına daha fazla önem vermiştir.

İsrail ve FAC bu işbirliğinden temelde iki fayda sağlamıştır. İlki kesin bilgiler üzerinden düşman devletlerin saldırı güçlerini değerlendirerek savunma kapasitelerini arttırmışlardır. İkincisi ise SSCB yapımı silahları elde ederek, karşısında daha iyi silahlar üretme imkânına ulaşmışlardır. Ayrıca bu işbirliğinin, İsrail ve FAC silahları üzerinde de önemli etkisi olmuştur. Silah sistemlerini, güncel SSCB silahlarının tehdidine karşı değiştirilmişler; bunu yaparken hem zamandan hem de maliyetten tasarruf etmişler ve son olarak bazı durumlarda, yeterince fayda sağlamadıklarını düşündükleri tasarım programlarını iptal edebilmişlerdir.

FAC ve İsrail ilişkileri genelde Nazizm ve tarihsel ahlaki sorumluluk bağlamında gerçekleşse de arka planda iki devletin güvenlik çıkarları ön planda olmuştur. Bu kapsamda İsrail ve FAC istihbarat servisleri arasında yapılan işbirliğinden taraflar birçok fayda sağlamıştır. İki devletin de askeri yetenekleri önemli derecede artmıştır. Bu sebeple iki devlet de kendisini uluslararası sistemde daha fazla güvende hissetmiştir.

Netice itibarıyla Savunmacı Realizm teorisinin de öngördüğü şekilde, her zaman bir devletin uluslararası sistemde kendisini güvende hissedebilmesi için gücünü maksimum seviyeye çıkarması gerekmez. Uluslararası sistem anarşik olsa da devletler çoğu zaman gücünü sınırlandırarak ya da güvenlik arayıcısı devletlerle işbirliği yoluna giderek kendini daha fazla güvende hissedebilir. Bu nedenle FAC ve İsrail başta Sovyet tehlikesi olmak üzere terörizm, Arap-İsrail çatışmaları bağlamında

istihbarat servisleri arasında bir işbirliğine gitmiştir. Bu bağlamda iki devlet de yukarıda da bahsedildiği gibi bu işbirliğinden çok kazançlı çıkmıştır. Dolayısıyla uluslararası sistemde kendilerini daha fazla güvende hissedebilmişlerdir. Teoride de belirtildiği üzere, devletler kendilerini uluslararası sistemde güvende hissetmediklerinde gücünü arttırarak saldırgan davranmak yerine güvenlik arayıcısı devletler ile işbirliği yaparak kendini daha fazla güvenden hissedebilir. Soğuk Savaş döneminde İsrail ve FAC istihbarat servisleri arasındaki işbirliği de bunun bir göstergesi olmuştur.

Kaynakça

- Adams, J. (2006). “*Historical Dictionaries of Intelligence and Counter intelligence*”, *Scarecrow Press*, Cilt:4, No:11, s.489-495.
- Asseburg, M. (2015). “Fifty Years of German-Israeli Diplomatic Relations”, *German Institute for International and Security Affairs*, Cilt: 27, s. 1-15.
- Balcı, A. (2005). “*Avrupa Birliğinin Filistin Politikası*”, Ali Balcı ve Kemal İnat (der). Ortadoğu Yıllığı 2005, Nobel Kitapevi, s.354-384.
- Balcı, A. ve Kardaş, Ş. (2017). *Uluslararası İlişkilere Giriş*. İstanbul, Küre Yayınları.
- Bar Zohar, M. ve Mishal, N. (2012). *Mossad: Büyük Operasyonlar*. İstanbul: Koton Kitap.
- Belkin, P. (2007). “*Germany’s Relations with Israel: Background and Implications for German Middle East Policy*”, Library of Congress Washington DC Congressional Research Service, January 19, 2007, s. 2-3 <https://apps.dtic.mil/dtic/tr/fulltext/u2/a464690.pdf> Erişim Tarihi: 29.04.2017
- Brentjes, B. (2001). “*Geheim operasyonu Nahost: zur Vorgeschichte der Zusammenarbeit von Mossad und BND*”, Das Neue Berlin, 2001.
- Bülbül, A. (2019). *Başbakan Angela Merkel Dönemi Almanya’nın Ortadoğu Politikası*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Erciyes Üniversitesi, Kayseri.
- Bülbül, A. (2020). “Asgari Egemenlik Azami İstihbarat: Soğuk Savaş’ta Federal Almanya Cumhuriyeti Dış İstihbarat Servisi’nin (BND) Ortadoğu’daki Faaliyetleri”, *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt:3, No: 50, s.330-346.
- Collins, A. (2017). *Güvenlik Çalışmaları*. İstanbul, Uluslararası İlişkiler Kütüphanesi.
- Çakı, C. Ali Gazi, M. ve Çakı, G. (2019). “Nazi Almanya’sı İşgalindeki Polonya’da Propaganda Posterleri Üzerinden Yahudilere Karşı Nefret Söylemi İnşası”, *Araştırma Makalesi*, Cilt:12, No:2, 2019, s. 785-786.
- Çakı, C. (2018). “Nazizm İdeolojisi Altında Hitler Gençliği: Nazi Almanya’sı Propaganda Afişleri Üzerine İnceleme”, *Elektronik Cumhuriyet İletişim Dergisi*, Cilt:1, No: 1, 2018, s.11-15.
- Erbe, P. ve Jürgen, P. (1997). “*Handbuch Ausrüstung Bundeswehr*”, Report Verlag, 1 Ocak 1997, s. 78
- Erbe, P. Ve Preylowski, J. (1997). *Handbuch Ausrüstung Bundeswehr*. Report Verlag, 1997.
- Europa (2017). “*Venice Declaration, June 13, 1980*” http://eeas.europa.eu/archives/docs/mepp/docs/venice_declaration_1980_en.pdf, Erişim Tarihi: 13.06.2017.
- Gardner Feldman, L. (1984). *The Special Relations Between West Germany and Israel*. Allen:Unwin Pty.
- Graf, R. (2014). *Knowledge und Energie politik in den USA und West Europa in den 1970er Jahren*. Oldebourg Verlag.
- Gül Yesevi, Ç. (2014). “*İsrail İstihbaratı ve Mossad*”, Ümit Özdağ, İstihbarat Örgütleri, Ankara: Kripto Yayınları.
- Gül Yesevi, Ç. (2017). “İsrail ve Devlet İmajının Şekillenmesi”, *Araştırma Makalesi*, Cilt: 9, No:16, 2017, s.117-120.
- Kloke, M. (2005). “*40 Jahre deutsch-israelische Beziehungen*”, Bundeszentrale für politische Bildung, 07.07.2005, <http://www.bpb.de/25044/40-jahre-deutsch-israelische-beziehungen?p=all> Erişim Tarihi: 05.06.2017
- Lobell, S. (2010). “*Structural Realism/ Offensive and Defense Realism*”, 1 Mart 2010.
- MOSSAD (2016). “*About us*”, <https://www.mossad.gov.il/eng/about/Pages/default.aspx>, Erişim Tarihi: 23 Aralık 2016.
- Müller, P. ve Müller, M. (2002). *Gegen Freund und Feind: Der BND: Geheime Politik und schutzige geschäfte*. Rowohlt.

- Nassauer, O. (1995). “*An Army Surplus- The NVA’s Heritage*”, Bonn International Center for Conversion Research (BICC). <https://www.bits.de/public/bicc95.htm>. Erişim Tarihi: 3 Jun 1995.
- Nassauer, O. ve Steinmetz, C. (2003) “*Rüstungs kooperation zwischen Deutschland und Israel*”, BITS Resarch Report, September 2003, <https://www.bits.de/public/researchreport/rr03-1-5.htm>.
- Neuberger, B. (2005). “*Israel und Deutschland: Emotionen, Realpolitik und Moral*” , 04.04.2005
- Seiler, B. (1996). “*Dolchstoß und Dolchstoßlegende, Zeitschrift für deutsche Sprache*,” Hamburg, 1996, s.1-22
- Shapiro, S. (2000). “*Für die Sicherheit it Israels kooperieren wir sogar mit dem Teufel*”, Magazin – Seite M6, <https://ia800204.us.archive.org/17/items/NazisBndUndMossad/NazisBndUndMossad.pdf>. Erişim Tarihi: 8 Ocak 2000.
- Shapiro, S. (2002). “*Intelligence Service and Foreign Policy: German –Israeli Intelligence and Military Cooperation*”, *German Politics*, Cilt:11, No:1 2002, s. 23-42.
- Shapiro, S. (2005). “*Für Israels Sicherheit paktieren wir sogar mit dem Teufel*”, <http://www.todesnacht.com/raf/GSG9%20+%20Mossad/Coop%20BND%20Mossad,%20aufbau%20GSG9.pdf>, Erişim Tarihi: 11 Nisan 2005.
- Shapiro, S. (2010). “*Intelligence Services and Foreign Policy: German-Israeli Intelligence and Military Cooperation*”, *German Politics*, Cilt:11, No:1, s.34-40.
- Shapiro, S. (2012). “*Know Your Enemy: West German-Israeli Intelligence Evaluation of Soviet Weapon Systems*”, *Journal of Intelligence History*, Cilt:4, No:1, s.57-59. <https://doi.org/10.1080/16161262.2004.10555093>.
- Tang, S. (2009). “*The Security Dilemma: A Conceptual Analysis*”, *Security Studies*, Cilt:18, No: 3 ss. 591-595.
- Waltz, K. (1979). *Theory of International Politics*. Massachusetts, Addison-Wesley Publishing Company.
- Weidnaz, R. “*Casualties of Unification?: Understanding the Various Interpretations of the Dissolution of the Nationale Volksarmee and the Integration of Its Members in to the Bundeswehr*”, Florida State University Libraries”, s.120.